

کد خبر: ۳۱۷۰۲۴

سرویس: بین الملل

تاریخ: ۲۷/اسفند/۱۳۹۲ -

۱۲:۱۲

یادداشت حسین موسویان؛

بحران اوکراین می‌تواند روابط روسیه، ایران و چین را تقویت کند

خبرگزاری تسنیم: فشار فزاینده بر روسیه در نتیجه مناقشه با غرب بر سر اوکراین در ترکیب با ملاحظات استراتژیک، ممکن است باعث شود روس‌ها بدین نتیجه برسند که تشکیل اتحاد با ایران بهترین گزینه برای واقعیت بخشیدن به اهداف استراتژیک دو کشور و مقابله با غرب است.

به گزارش گروه بین‌الملل خبرگزاری تسنیم؛ سید حسین موسویان، در یادداشتی در وب‌سایت خبری تحلیلی المانیتور به بررسی تأثیر بحران اخیر اوکراین و تنش در روابط بین روسیه و غرب بر پیوندهای ایران و روسیه پرداخته و می‌نویسد:

تنش‌ها بین روسیه و غرب از زمانی که ویکتور یانکوویچ، رئیس‌جمهور روسیه‌گرای کشور، در ۲۱ فوریه از کار برکنار شده، شدیدتر شده‌اند. زمانی که دولت محلی شبه‌جزیره کریمه به همراه ۶۰ درصد از ساکنانش که خود را روسی می‌خوانند، خواهان رفراندوم جدایی کریمه از اوکراین شدند، بحران به اوج خود رسید. در حالی که ناظرین بن‌بست کنونی بحران را به عنوان عمیق‌ترین جنگ فرا سرد بین غرب و مسکو می‌دانند، بن‌بست بر سر برنامه هسته‌ای ایران نیز چالشی بزرگ برای روابط ایران و غرب است.

ایران در این مناقشه بی‌طرف خواهد ماند علی‌رغم اینکه بحران اوکراین ممکن است نتایج مطلوبی برای آینده این کشور بالاخص در بن‌بست با غرب بر سر برنامه هسته‌ای داشته باشد. یک مقام ارشد ایرانی اعلام کرد: "ایران یقیناً از این مناقشه [بر سر اوکراین] بیرون خواهد ماند." با این حال، بحران در اوکراین می‌تواند تأثیرات بالقوه‌ای بر روابط بین ایران و روسیه داشته باشد.

مداخله نظامی روسیه در اوکراین می‌توان باعث حرکت نیروهای ناتو به سمت مرزهای غربی اوکراین شود. با این حال، روسیه نگران است که عقب‌نشینی از کریمه می‌تواند منجر به پیشروی نیروهای نظامی غرب به سمت مرزهای روسیه و در نتیجه به خطر افتادن امنیت و تضعیف عمق استراتژیک آن است. در دو دهه گذشته، روسیه و ایران از نزدیک

مراقب توسعه آمریکا و ناتو بودند که با ایجاد پایگاه‌های نظامی در اطراف مرزهای این دو کشور و بی‌توجهی تقریباً کامل به منافع امنیتی و مشروع مسکو و تهران صورت می‌گرفت.

در سال‌های اخیر، در دوران رهبری آیت‌الله خامنه‌ای و ریاست جمهوری ولادیمیر پوتین بر روسیه، هر دو کشور با هژمونی غربی مقابله کرده‌اند، سعی داشته‌اند غرور و پرستیژ زخم خورده خود را التیام بخشند و خود را از آنچه که به عنوان کمبود احترام و تأثیرگذاری بین‌المللی قلمداد می‌کنند، رهایی بخشند. پوتین در سال ۲۰۰۵، اعلام کرده بود که سقوط شوروی "بزرگترین فاجعه ژئوپولوتیک" قرن بیستم بود. صرف نظر کردن از اوکراین و اجازه به آن برای بیرون جهیدن از مدار روسیه ضربه‌ای بسیار سخت به تلاش‌های پوتین برای احیای جایگاه روسیه در عرصه بین‌المللی خواهد بود.

از سال ۲۰۰۶، آمریکا توانسته با موفقیت اجماعی بین قدرت‌های جهانی درباره برنامه هسته‌ای ایران ایجاد کند که نتیجه آن قطعنامه‌های تحریمی سازمان ملل متعاقب تحریم‌های یکجانبه آمریکا و اتحادیه اروپا بوده است. اکنون، بحران اوکراین می‌تواند منجر به چندین سناریو شود.

در زمان مذاکرات توافقنامه نهایی بین ایران و گروه ۵+۱ (پنج عضو دائم شورای امنیت و آلمان)، محدود کردن برنامه هسته‌ای ایران تا حد ممکن از اهمیت فوق‌العاده‌ای برای آمریکا برخوردار است. با این حال، در حالی که بحران بر سر کریمه تداوم دارد - و احتمالاً تا آینده‌ای قابل پیش‌بینی نیز ادامه خواهد داشت - جلب حمایت روسیه برای آمریکا به مانند آنچه که در توافقنامه موقتی در نوامبر ۲۰۱۳ انجام داد، سخت‌تر خواهد شد. این امر احتمالاً موضع آمریکا و اروپا را در شرایطی که هدف از آنها محدود کردن برنامه هسته‌ای ایران و رای معاهده عدم اشاعه هسته‌ای است را تضعیف خواهد کرد. از آنجایی که آمریکا و اروپا تهدید به اعمال فشار دیپلماتیک به روسیه، شامل تحمیل تحریم‌ها، کرده‌اند منطق حکم می‌کند که روسیه کارت هسته‌ای ایران را علیه آمریکا و اتحادیه اروپا بازی کرده و امیدوار باشد که بر موضع آمریکا و اروپا درباره روسیه و اوکراین تأثیر گذارد.

علاوه بر این، اگر ایران به توافقنامه موقتی پایبند مانده و با آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای همکاری کند اما کشورهای غربی با خواسته‌های بیشتر به ایران فشار آورند، روسیه ممکن است سعی کند با ایران متحد شده و حتی تحریم‌های غرب را در واکنش به فشارهای دیپلماتیک و اقتصادی غرب نقض کند. روابط نزدیک تر روسیه با ایران می‌تواند پادشاه‌های اقتصادی بزرگتری نیز داشته باشد. احتمال زیادی وجود دارد که ایران ساخت ۲۰ نیروگاه هسته‌ای دیگر - البته تحت نظارت بین‌المللی - را به عنوان بخشی از توافقنامه نهایی بگنجاند. ایران پیش‌تر تصمیم گرفته که چهار نیروگاه را با همکاری روسیه تأسیس کند. پروژه عظیم ساخت ۲۰ نیروگاه هسته‌ای شامل ده‌ها میلیارد دلار خواهد بود.

بعید به نظر می‌رسد که اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها به تقاضای ایران برای ساخت این نیروگاه‌های هسته‌ای واکنش نشان

دهند حتی اگر توافقنامه هسته‌ای نهایی بین ایران و گروه ۵+۱ به صورت موفقیت‌آمیز منعقد نشود. این امر فرصت دیگری در اختیار روس‌ها قرار خواهد داد تا از این وضعیت بهره برده و در حالیکه روابط با ایران را بر اساس تفکر استراتژیک خود تقویت می‌کنند، برنده این پروژه عظیم باشند.

حمایت ایران و روسیه از بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه، و نیز رویارویی آنها با خط‌مشی‌های آمریکا و غرب که قصد ساقط کردن اسد را دارند ما را به این نتیجه می‌رساند که هر دو کشور قصد دارند عمق استراتژیک خود را در منطقه تحکیم کرده و خود را به عنوان بازیگرانی تأثیرگذار مطرح کنند. ترکیب این اهداف امنیتی استراتژیک با منافع امنیتی ژئوپولوتیکی، که بین ایران و روسیه وجود دارند، نشان می‌دهند که هیچ کشوری بهتر از ایران نمی‌تواند متحد روسیه باشد.

ایران و روسیه به دلیل جایگاه ژئوپولوتیکی که دارند دارای منافع استراتژیک مشترک و عمده‌ای هستند. احتمال بازگشت طالبان به افغانستان که می‌تواند با ظهور القاعده در این کشور توأم شود تهدیدی جدی برای امنیت دو کشور است. دیگر تهدید پیش روی امنیت ایران و روسیه بی‌ثباتی و توسعه پایگاه‌های نظامی آمریکا در آسیای مرکزی، منطقه دریای خزر و خلیج فارس است. این حساسیت‌های ژئوپولوتیکی دلایلی طبیعی برای همکاری بین ایران و روسیه ایجاد می‌کنند.

بسیاری از ناظرین بر این باور هستند که اگر فراندوم ۱۶ مارس در کریمه منجر به جدایی شبه‌جزیره از اوکراین و پیوستن آن به روسیه شود، مناقشه غرب و روسیه به احتمال بسیار زیاد شدیدتر خواهد شد. با گذر زمان، فشار فزاینده بر روسیه در نتیجه مناقشه با غرب بر سر اوکراین در ترکیب با این ملاحظات استراتژیک، ممکن است باعث شود روس‌ها بدین نتیجه برسند که تشکیل یک اتحاد با ایران بهترین گزینه برای واقعیت بخشیدن به اهداف استراتژیک دو کشور و نیز مقابله با غرب است.

بنابراین این فرض درست است که اگر بحران ایران ادامه یابد و ایران با خواسته‌های بیش از حد و فشار از جانب غرب در مذاکرات هسته‌ای مواجه شود، روسیه به ایران نزدیک‌تر شده و دو کشور یک قطب قدرتمند در منطقه تشکیل خواهند داد. علاوه بر این، علاقه وافری در پکن وجود دارد که پیوندهای امنیتی با مسکو ارتقاء یابد و این امر می‌تواند لحظه‌ای مناسب برای مسکو، پکن و تهران باشد تا درباره همکاری‌های گسترده تر در منطقه و آسیا بیندیشند.

انتهای پیام/